

Sendes til: postmottak@kmd.dep.no

Sluttrapport BOLYST

Til: Kommunal- og moderniseringsdepartementet

Fra: Bygda 2.0 AS

Dato: 1. desember 2015

Tilsagnsnr 13242056

Kommune:	Åfjord Kommune
Prosjektnavn:	Bygda 2.0 – del 2 ”Bemanning av Bygda 2.0”
Prosjektleder:	Ingrid Langklopp
Leder i styringsgruppen:	
Kontaktperson i fylkeskommunen:	Mari Grut
Forankring av prosjektet (flere kryss er mulig)	a) Styringsgruppe b) Forankring i befolkningen c) Samarbeid med andre aktører lokalt, regionalt eller nasjonalt X
Mål og eventuelle delmål med prosjektet. I hvilken grad har prosjektet nådd eller er prosjektet på vei til å nå sine mål?	<p><i>Målsetting med ”Bemanning av Bygda 2.0” er å lage et godt beslutningsgrunnlag for nye bosettere og etablerere.</i></p> <p>Prioriterte oppgaver for å nå målene er følgende:</p> <ul style="list-style-type: none">• Oppføring av næringsbygget Bygdeboksen og etablering av denne som økonomisk bærekraftig konsept• Videre prosjektering av bolighus-konsept• Bygging av leilighetsbygg• Gode finansieringsmodeller for videre utbygging• Profesjonalisering av formidlingsverktøy• Rekruttering av engasjerte, villige og kompetente mennesker <p><i>Status per oktober 2015 i forhold til måloppnåelse:</i></p> <p>Bygdeboksen ferdigstilles i oktober/november 2015, og vi har til nå en utleie på</p>

85 %. Bygdeboksen finansieres med lån og tilskudd av Innovasjon Norge, og lån fra Åfjord Sparebank.

I Bygdeboksen er det etablert mikrobryggeri, snekkerverksted (maker space), næringsmiddelgodkjent kjøkken, en flerbruksall for kurs, konferanser, selskap, utstillinger, undervisning og kulturarrangement, møterom og et kontorhotell (co-working).

Bolighus-konsept

Vi hadde i 2012 en parallellkonkurranse med 4 ulike arkitekter som tegnet ulike boliger. En av disse prosjektene er realisert, og vi har til nå bygd 3 boligenheter, hvorav 1 er solgt og 2 er bygd for utleie. Begge ferdigstilt juli/august 2015. Bygda 2.0 er per oktober 2015 bebodd av 8 personer.

Vi arbeider videre med nye prosjekter både for salg og utleie.

Leilighetsbygg – bryggerekkeleiligheter for både salg og utleie er tidligere skisseprosjektert og budsjettert. Utbygging av dette prosjektet medfører stor risiko for oss som liten aktører. Vi har i dette prosjektet arbeidet mye med ulike finansieringsmodeller, både offentlig virkemiddelapparat (SIVA) og privat investor, men har ikke kommet i mål med dette. Se for øvrig nedenfor ang. SIVA.

Det er gledelig at Åfjord Kommune har gjort et vedtak om å engasjere seg i boligprosjektet, og har satt av midler for å delta i en boligselskap. Åfjord Kommune har fått tildelt LUK-midler i 2015 for å bistå med utvikling av boliger i Bygda 2.0.

Vi har tatt initiativ til et fellesprosjekt med flere lokale aktører i en samarbeidsmodell hvor vi utvikler leilighetsprosjektet sammen. Næringsaktører i Åfjord har utfordringer med å skaffe spesialkompetanse til sine bedrifter pga manglende leieboliger, og ser dermed at et engasjement i boligutviklingen er nyttig på flere områder.

Attraktive utleieboliger er vesentlig, og økt fokus på dette er en viktig suksessfaktor for både Bygda 2.0 og andre bygder som ønsker å gjøre seg attraktiv for tilflytting.

Bryggeleilighetene har estimert byggestart høst 2016.

Gode finansieringsmodeller for videre utbygging

Å skaffe finansiering til prosjekter som Bygda 2.0 er svært utfordrende som privat aktør. Aktører vi har vært i kontakt med, både offentlige og private, er avhengige av gode avkastningsmodeller, og dette er vanskelig på kort sikt i et prosjekt som i så stort grad bygger på et samfunnsansvar, og med veldig langsiktige målsettinger.

Langsiktig arbeid og påvirkning for å gjøre bygda attraktiv for investeringsmiljø er viktig i det videre arbeidet. Her vil Bygda 2.0 arbeide sammen med tilsvarende prosjekter i både Norge og andre land, blant annet gjennom nettverket "Bygdelab" – www.bygdelab.no (beskrevet nedenfor)

Profesjonalisering av formidlingsverktøy og rekruttering av engasjerte, villige og kompetente mennesker

Bygda 2.0 opplever en stadig økende interesse. Dette ser vi gjennom sosiale medier, via direkte kontakt, og gjennom forespørsler om medieomtale, foredrag og forespørsler om rådgivning. Formidlingsverktøyene vi bruker er i stor grad web, sosiale medier, PR og direkte kommunikasjon.

Vi har gjennom vårt arbeid siden 2010 brukt mye tid på kommunikasjon av *hvorfor* det er viktig å få en viss motvekt til den store urbaniseringstrenden vi ser i verden. Spesielt med tanke på forvaltning av naturressursene, især matproduksjonen. Når tendensen viser at 80% av verdens befolkning i 2050 kommer til å bo i urbane strøk, vil det være absolutt nødvendig og ha dyktige mennesker til å forvalte naturressursene og sørge for mat.

Det handler om å tilrettelegge for de nye bygdeboere, og sørge for å rekonstruere bygdene for å tilfredsstille de nye generasjoners krav til bosted.

Det er mange gode initiativer både i Norge og i våre naboland, og vi har dannet et nettverk som har som formål å styrke "rurbane" entrepenører til å skape bærekraftige bedrifter, som gjør bygda til et attraktivt, reelt og levedyktig alternativ. Dette for å skape den mest verdifulle kobling mellom by og land. Les mer her: www.bygdelab.no

Diskusjoner med SIVA er verdt å nevne i en sluttrapport:
Bygda 2.0 har over mange år vært i dialog med SIVA.

Med utgangspunkt i SIVA sine mandat som tilrettelegger for nyskaping gjennom å bygge, eie og utvikle infrastruktur for innovasjon, og med SIVA sitt særlige formål om å fremme vekst og innovasjon i distriktene, mener vi at Bygda 2.0 som distriktsverktøy vil være nyttig for SIVA.

Bygda 2.0 AS på Stokkøya er et eksempel på hvordan landsbygdene skal øke sin attraktivitet for ulike typer mennesker, og dermed oppnå økt verdiskapning og innovasjon i distriktene ved økt tilflytting av riktig kompetanse.

Næringsbygget "Bygdeboksen" er en privat start-up-lab, et kompakt virkemiddel for å skape verdi og vekst i distriktene. Et urbant, ruralt koblingspunkt mellom ulike fagmiljøer. En møteplass og et komprimert innovasjonsmiljø for ulike spisse

	<p>fagmiljøer både innenfor næring, kunnskap og forskning. Som konsept mener vi dette har overførbarhet til andre små bygdesamfunn, og dermed et relevant virkemiddel for SIVA.</p> <p>Bygda 2.0 bygger blant annet på at utgangspunkt for generell vekst i Norge forutsetter vekst også i utkanten, og vi lager derfor verktøy for at distriktene skal bli attraktiv for mennesker som bidrar til nyskaping og vekst utenfor det urbane. Videre vil Bygda 2.0 vise nødvendigheten av å ha tilgjengelige og attraktive boliger (både for salg og utleie) hvis man skal få de riktige kompetanser og næringssettingsinger til bygdene.</p> <p>Det er nedfelt i Sivas formål at organisasjonen har et særlig ansvar for distriktene, og i forbindelse med våre samtaler har SIVA fått dette vedtaket i styremøte 20.2.15:</p> <p><i>Siva skal ha en helhetlig tilnærming til sin deltakelse i nye engasjement og vektlegge evnen til måloppnåelsen. I mindre befolkningssentra vil Siva vurdere om også utleieboliger kan inngå i investeringen der hvor måloppnåelsen forutsetter tilstedeværelsen av tilflyttet kompetanse og boligmarkedet ikke klarer et slikt behov.</i></p> <p>SIVA har valgt å ikke samarbeide med Bygda 2.0 AS.</p>
<p>Målgrupper for prosjektet, når prosjektet frem til disse?</p>	<p>Ja. Vi ser at budskap deles og formidles i aktuelle grupper, og appellerer til målgruppen gjennom artikler og omtale.</p> <p>Målgruppen er ulik med tanke på demografiske og geografiske variabler, men har store fellestrekk i de psykografiske variabler; livsstil og verdier.</p> <p>Hva gjelder primærmålgruppene har vi som nevnt ovenfor skrevet leieavtaler og intensjonsavtaler ifm Bygdeboks. Vi har allerede rekruttert og leid ut hus til tilflyttere, og har mange konkrete interessenter for både bo- og næringsprosjekter fremover.</p> <p>Sekundære aktører etterspør foredrag, og vi mottar henvendelser fra media om prosjektet. Vi har hatt en rekke artikler både nyhets- og featurestoff i fagblad og dagspresse.</p>
<p>Resultat som er oppnådd i form av aktiviteter eller tiltak</p>	<ul style="list-style-type: none"> - bygd flerbruksbygget Bygdeboksen som inneholder snekkerverksted (maker space), mikrobryggeri, næringsmiddelgodkjent kjøkken, flerbrukssal for kurs, konferanser, utstillinger, kulturarrangement, selskap, samt kontorlokaler (co-working) - bygd og solgt et bolighus, 1 beboer - bygd 2 boligheter for utleie, 7 beboere

	<ul style="list-style-type: none"> - skaffet ekstern finansiering til utbyggingsprosjekter - etablert samarbeidsprosjekter med spisse fagmiljøer i forskning og utdanning (NTNU, Sintef) - samarbeid med eksisterende næringsliv om konkrete prosjekter (leilighetsbygg, visningsanlegg for laks) - opprettet samarbeidsprosjekter med kreative miljøer for workshops, utveksling av kompetanse, skapt etterspørsel etter "artist/scientist/chefs" in residence - blitt en stemme i den nye formen for bygdeutvikling – vi har blitt et referert caseeksempel med overføringsverdi til andre bygder (se for øvrig vedlegg - notat om overføringsverdi) - etablert et nettverk av "likesinnede" som gjennom erfaringsutveksling og felles tyngde skal arbeide sammen for å utvikle bygdene, og være en stemme i det nye "rurbane".
<p>Vurdering av framdrift i forhold til opprinnelig plan</p>	<ul style="list-style-type: none"> a) Følger opprinnelig plan b) Forsinket pga. c) Det er foretatt følgende justering: <ul style="list-style-type: none"> - Arbeid med å skaffe finansiering tok lenger tid enn planlagt. Arbeidet med å få SIVA som tålmodig og nøytral kapitalpartner var en lang prosess som tilslutt endte i avslag. <p>På bakgrunn av ovenstående, startet bygging av både Bygdeboks og boliger i januar 2015.</p>
<p>Oppnådde resultater Hvor geografisk konsentrert har prosjektet hatt/vil ha effekt? (Kryss av)</p>	<ul style="list-style-type: none"> a) Helt lokal effekt X b) Effekten kommer innen flere kommune i regionen. c) Effekten kommer i hele fylket d) Effekten kommer i eget og andre fylker e) Effekten kommer i eget fylke, samt andre fylker og/eller utenfor Norge X f) Vet ikke/ikke relevant
<p>Kort beskrivelse av metodikk i prosjektet (max 250 ord)</p>	<p>Vi arbeider systematisk på flere nivå. Overordnet med formidling av visjonen for prosjektet, med tanke på viktigheten av å få kompetente, engasjerte mennesker til å velge landsbygda som bosted, og gjennom dette sørge for god forvaltning og utvikling av lokale ressurser, og derved gi økt verdiskapning.</p> <p>Samt ikke minst lage gode forbindelser mellom by og bygd.</p> <p>Kommunikasjonsmessig arbeider vi konsentrert inn mot de ulike målgrupper, primært med direkte kontakt, men også ved hjelp av sosiale medier, publikasjonsmedier og nettverksarbeid.</p>

	<p>Tverrfaglig samarbeid innen forskning og næring skal bidra til at Bygda 2.0 får status som levende laboratorium. Dette er en viktig del av overføringsverdien av prosjektet, nasjonalt – og internasjonalt. Vi har hatt flere prosjekter med SINTEF og NTNU, og vil arbeide strukturert videre med dette.</p> <p>Vi har i siste periode av prosjektets fase 1 arbeidet mye med lokal forankring. Vi har involvert både offentlig sektor (Åfjord Kommune, administrativt og politisk), samt det lokale næringsliv med konkrete samarbeidsprosjekter.</p> <p>Økonomisk og administrativt er primær fokus å finansiere utbygging på en god måte, samt sørge for godt grunnlag for en bærekraftig økonomi i driftsmodellen.</p>
<p>Overføringsverdi for eksempel til andre lokalsamfunn</p>	<p>Siden oppstarten i 2010 har vi sett en økende interesse for prosjektet. Interessen for en ny metode å utvikle landsbygda på er stor, og vi har ofte foredrag og er inviterte deltagere til workshops. Bygda 2.0 blir brukt ofte brukt som case i ulike fagmiljøer og fora som har stedsutvikling på agendaen.</p> <p>Vi blir også innleid som rådgivere i andre prosjekter.</p> <p>Vi planlegger nå en konferanse om bygdeutvikling i 2016, som arrangeres i felleskap med nettverket "Bygdelab".</p> <p>Se for øvrig eget vedlegg om overføringsverdi.</p>
<p>Ekstern kommunikasjon og deltakelse på samlinger med utgangspunkt i prosjektet</p>	<p>Vi har ikke vært på spesifikke samlinger som deltagere, men som foredragsholdere har vi bl.a hatt innlegg på arrangement og møter;</p> <p>NTNU sin jubileumskonferanse "Fremtidsblikk", STKF workshop om boligutfordringer, folkevalgtopplæring Åfjord Kommune 2015, foredrag i Valnesfjord, Fauske kommune, NAL's oppstartsseminar om Fremtidens Bygder, Husbankens Erfaringssskonferanse, tenketanken Aquavitalis, NAL konferanse, Bygdeforskningsdagen 2013, ledersamling SIVA, Kystnæringskonferansen, Næringslivskonferanse Oppdal</p> <p>Foredrag på Stokkøya for bl.a, Bispevisitas, NTNU arkitekt og billedkunst, NTNU 30-års jubileum arkitekt, Ny Nordisk Mat i Stockholm, ledergruppe NHO næringspolitikk, Rambøll Landskapsarkitekter, Arkitektbedriftene, Miljødirektoratet, Halså Kommune (LUK-prosjekt), Matnettverk Midt-Norge, H2, Workshop Energi, Entro, Systemrevisjon, , workshop Claus Meyer, workshop ildsjeler for bygdeutvikling, samt mange små foredrag/informasjoner på Stokkøya.</p> <p>Vi har hatt flere oppslag i lokal-avisen Fosna-folket. I tillegg i Adresseavisen og Nationen, samt fagpresse.</p>
<p>Regnskap (satt opp slik at det kan</p>	<p>Se vedlegg.</p>

sammenlignes med budsjettpostene)	
Hvilke målsettinger i distrikts- og regionalpolitikken hører prosjektet inn under? (Sett kryss ved svaret, flere svar er mulig)	<ul style="list-style-type: none"> a) Stabilisere eller øke befolkningen X b) Styrke, sikre eller etablere arbeidsplasser X c) Opprettholde/videreutvikle eksisterende virksomhet eller bidra til nyetableringer X d) Økt innovasjon eller innovasjonsevne X e) Økt kompetanse (både realkompetanse (både realkompetanse og formalkompetanse) for målgruppen f) Økt tilgjengelighet (bedre veier, havner, andre transporttiltak og breibånd) g) Styrke regionale sentra h) Å gjøre stedet/kommunen/området mer attraktivt som bosted eller lokaliseringssted for bedrifter? X i) Å gjøre stedet/kommunen/området mer attraktivt som reisemål? X
Gi en kort omtale av hvordan arbeidet er tenkt videreført etter prosjektets slutt (maks 250 ord)	Aktivitetene innenfor Bolystprosjektet er bare starten av Bygda 2.0. I løpet prosjektperioden har vi regulert et område til bolig- og næringsformål, og bygd de første byggene, utleieboliger og næringsbygg. Disse byggene har etablert den fysiske starten på den nye landsbyen, og vil generere aktivitet i seg selv, men også bidra til ytterlige etablering, verdiskapning og bosetting.

Vedlegg:

- Regnskap vs budsjett per november 2015
- Vedlegg om overføringsverdi
- Presentasjon av gjennomførte prosjekter